

งานสาร ศิลป์

ปีที่ ๘ เล่ม ๗ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๗

ปราสาทหินพิมาย
จังหวัดนครราชสีมา

สารบัญ

ปีที่ ๘ เล่ม ๗

ธันวาคม

พ.ศ. ๒๔๙๗

ภาคศิลปวิทยาการ

สุภามิตานุสรณ์ ... .. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	หน้า	๓
สาส์นสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ... .. กับสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ	,,	๓
สุริยพันธุ์ ตอนที่ ๒๖ (ต่อ) ... .. ชุมนิพนธ์พจนานุกรม	,,	๒๘
บทความเรื่องไทย ตอนที่ ๑๖ ... .. พันเอกหัตถวงวรรณศิริพิชัย	,,	๓๗
สำรวจความในจารึกนครชุมรูลัทธิที่ ๓ ... .. ปรีดา ศรีชลาสัย	,,	๔๔
ชีวประวัติและพฤติกรรมของคอนสแตนติน ฟอลคอน		
... .. น.ส. ชุศรี สวัสดิ์ดิสงคราม อ.บ., ป.ม. แปล	,,	๕๒

ภาคกิจการกรมศิลปากร

พิธีแจกอนุปริญาบัตรของมหาวิทยาลัยศิลปากร ... .. ร. รัตนชาติ	,,	๖๗
เอกสารประวัติศาสตร์ ... .. น้ำ ทองคำวรรณ	,,	๗๕

หมายเหตุ : โปรดเกล้าฯ ในวารสารศิลปากร ปีที่ ๘ เล่ม ๖ หน้า ๑๕ บันทึกที่ ๑๐
และในฟุตบอลค่ำว่า จุน แก้วเป็น จุน.

Vārasān Silpākṇ

Vol.8

December, 1954

No. 7

1. Saying. By King Rāmā VI. page 1
2. "Sān Somdet." (Letters between their late Royal Highnesses Prince Damrong and Prince Naris). „ 3
3. "Suriyaphan" a story in verse, (part XXVI continued).
By Khun Nibhon Bhojanat. „ 29
4. The Story of The Thai, (part XVI).
By Colonel Laung Rona Sithi—Pichai. „ 37
5. A Critical Study on Nakorn Chum Inscription no. 3.
By Pridā Srijalālaya. „ 44
6. The Life and Action of Constantyn Phaulcon, frist Privy Councillor of The Kingdom of Siam.
Translated by Miss Choosri Swadisongkrām. „ 52
7. Graduation Day of The University of Fine Arts.
By T. Ratanapichāt. „ 67
8. A Historical Document relating to the Grant of Land to a certain Monastery in Patalung Province B.C. 2242. By Cham Tongkamwan. „ 75

เอกสารประวัติศาสตร์

เรื่องพระกัลปนาวัต จังหวัดพัทลุง พ.ศ. ๒๒๔๒

นำ ทองคำวรรณ อ่าน

(ต่อจากฉบับปีที่ ๘ เล่ม ๖ ตุลาคม ๒๔๘๑)

ฉบับไทย

คำรัส เห็นอเกล้า
เห็นอกรหมอม
สังแก่หลวงศรีภูริ
ปรีชณาธิราชเสนาบดี
ศรีสาลักษณ์นั้น
ไอยแพน^(๑) พระ
ทิพสัมบัติ พระ
วิเสศสุนทร หลวง
ทิพสัมบัติ ขุน
นรินทรารักษ์ ขุน
สารประเสริฐ ขุน
อจนาวัต หมีนคร
ษรรักษ์ หมีนไวย
วรรณารถ หมีน
เสมอใจราชมหาค
เล็ก นายเทศ

ฉบับเขมร

คำรัสสิเลือกบวง

ผคำหลวงศรีภูริ
ปรีชณาธิราชเสนาบดี
ศรีสาลักษณ์นั้น
ไอยแพนปะ
ทิพสัมปัตติ ปะ
วิเสศสุนทร หลวง
ทิพสัมปัตติ ขุน
นรินทรารากส์ ขุน
สรประเสริฐ ขุน
อจวัต หมีนคร
สรรักส์ หมีนไวย
วรรณาส หมีน
เสมอใจราชมหาค
เล็ก นายเทศ

คำแปล

คำรัสเห็นอเกล้า

สัง (แก) หลวงศรีภูริ
ปรีชณาธิราชเสนาบดี
ศรีสาลักษณ์ นั้น
ค่อหน้า พระ
ทิพสัมบัติ พระ
วิเศษสุนทร หลวง
ทิพสัมบัติ ขุน
นรินทรารักษ์ ขุน
สารประเสริฐ ขุน
อจ (นา) วัต หมีนคร
สรักษ์ หมีนไ
วรรณาส หมีน
เสมอใจราชมหาค
เล็ก นายเทศ

๑. ไอยแพน หรือ ไอยแพน = ค้อตา, เฉพาะตา

ฉบับไทย	ฉบับเขมร	คำแปล
<p>นายสุทจินดา เฝ้าพระบาท ในที่อนัน ชาววัง เวรนายชำนาญ ชวา มหาดไท เวรนายรัศมี</p>	<p>นายสุทจินดา เนาคาลจำข่าเรือ อานเลื้อนาระข่าณลัม เวรนายชำนาญ ตำรวจวงสท่า เวรนายรัศมี มหาดไท เวรนายขยบาลบ้านยง กลาโหม</p>	<p>นายสุทจินดา เฝ้าหู่ ในที่อนันพร้อมกัน เวรนายชำนาญ ตำรวจวงชวา เวรนายรัศมี มหาดไท เวรนายขยบาลขรรยงก กลาโหม</p>
<p>แลตำรานเขียนไว้ ในชตาคหนังสือ ๓๔ ขนบ ๆ แล หกขันธ์ เป็น ๓๕๖</p>	<p>ตำรณะทุกชาประเสียร สยามภาค เนากำลึงเนากตาสหัง ขนบ ปรัมมขานทัก ชาบ้านทัก แกสย ภวยเพียรมคยเพียร</p>	<p>ตำรานี้ไว้เป็น (กเสียน ?) สยามพากย์ ในกระต่ายหนังสือ ขนบละ หกขรรทัก เป็นขรรทัก สามร้อย (สี่สิบสอง ?)</p>
<p>ขันทัก โดยมี อักษร [เสรง] โดยพระราช โองการ ส้มเตง ขรมขพิตรพระพุทท</p>	<p>บ้านทัก โดยมี อักษรเสรง ณามาณปะ โองการส้มเตง ขรมขพิตรปะพุทท</p>	<p>ขรรทัก โดยมี อักษรเสรง ในมานพระ (ราช) โองการ ส้มเตง ขรมขพิตรพระพุทท</p>

ฉบับไทย

เจ้าอยู่หัว มีพระ
 บันฑูล
 ทวีตแก้ออกพระ
 ศรีมหาธาตมหา
 อำมาตย์ ถือกฏ
 ออกมาให้ตัด
 สำเร็จ ข้าส่วย
 แลข้าพระคิลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 ทวีอารามทองปวง
 อย่ำให้อรคน
 ถ้านายส่วยแล
 เลวส่วย หัวปาก
 หัวสีย นายงาน
 หัวงาน ชาวส่วย
 แลข้าส่วยมาสำเร็จ
 ค้วย ข้าพระคิลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 แลมาเกิดลูกชาย
 หมึงเท่าใด ให้คง
 โดยฝายแม่ โดย
 เสรงสินเชิง [อย่ำ]
 ใต้แย่งยื่นให้ใต้
 ฝายพ่อแต่คนหนึ่ง

ฉบับเขมร

เจาเนาถวงมาณปะ
 ขานฑูลคิฑูลจำ
 ทวีตสปะ
 ศรีมหาธาตมหา
 อำมาตย์ ถือกฏ
 จุนโมกหเนตจ
 สำฤทธิ ขยมส่วย
 นุขยมปะสัลลยาณ
 ทาณปะกาลปาณา
 อารามโผง
 กุบ็หอรคน
 ถานุนายส่วยนุ
 เลวส่วย หัวปาก
 หัวสีย นายงาน
 หัวงาน ชาวส่วย
 ขยมส่วย โมกสำเร็จ
 คยททขยมปะสัลลยาณ
 ทาณปะกาลปาณา
 นุโมกเกิดบุตรสุ
 สাত্রีเท่าใด หคง
 โดยแม่โดย
 เสรงสินเชิง กุบ็
 ขานแย่งปานหยาน
 ฝายอภูกตอนักมวย

คำแปล

เจ้าอยู่หัว มีพระ
 บันฑูล แต่ข้าเฝ้า
 ทวีต (แก่) พระ
 ศรีมหาธาตมหา
 อำมาตย์ ถือกฏ
 ออกมาให้ตัด
 สำเร็จ ข้าส่วย
 แลข้าพระคิลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 (ทวี) อารามทองปวง
 อย่ำให้อรระคน
 ถ้าและนายส่วยแล
 เลวส่วย หัวปาก
 หัวสีย นายงาน
 หัวงาน ชาวส่วย
 ข้าส่วย มาสำเร็จ
 ค้วย ข้าพระคิลยาณ
 ทานพระกัลปนา
 แลมาเกิด (ลูก) ชาย
 หมึงเท่าใด ให้คง
 โดย (ฝาย) แม่ โดย
 เสรงสินเชิง อย่ำ
 ใต้แย่งยื่นให้ใต้
 ฝายพ่อแต่คนหนึ่ง

ฉบับไทย

ไปได้ ถ้านายวัด
 แล่นายปรเพณี
 อณาพยายาลหัวสี่ข
 นายงาน ทานพระ
 กัลปนาเชิงกุกุ
 คีลขาล มาสำเรจ
 ค้วยนายส่วย
 เลวส่วย หัวสี่ข
 นายงานข้าส่วย
 แลเกิดลูกชายหญิง
 เท้าโต ให้คงเปน
 ข้าส่วย ให้ได้ฝ้าย
 ขางแม่เปนข้าส่วย
 จงเสจรสิ้นเชิงอย่า
 ไปได้ให้ไปฝ้ายพอ
 เชิงกุกุคีลขาลทาน
 พระกัลปนา ถ้าแล
 ไพรพลเมืองแลไพร
 สักพัน มาสำเรจ
 ค้วยข้าส่วย
 เกิดลูกเท้าโตให้คง
 เปนข้าส่วย ให้ได้
 ฝ้ายแม่ ถ้าเชิงกุกุฯ

ฉบับเขมร

เทาขาน ถานายวัด
 นายปรเพณี
 อณาพยายาลหัวสี่ข
 นายงาน ทาณปะ
 กาลปาณาเชิงกุกุ
 ลีลขาลโมกสำฤท
 ทยททนายส่วย
 เลวส่วย หัวสี่ข
 นายงานขยมส่วย
 เกิดกุกุณบุรุษสาคร
 เท้าโต หคงขา
 ขยม หยานฝ้าย
 แม่ชาขยมส่วย
 จงสิ้นเชิง กุกุ
 หยานฝ้ายออก
 เชิงกุกุคีลขาลทาน
 ปะกาลปาณา ถา
 ไพรพลคุกุนไพร
 สักพันโมกสำเรจ
 ทยททขยมส่วย
 เกิดบุตรเทาขาน^(๑) หคง
 ชาขยมส่วย หยาน
 ฝ้ายแม่ ถาเชิงกุกุ

คำแปล

ไปได้ ถ้านายวัด
 นายประเพณี
 อณาพยายาล หัวสี่ข
 นายงาน ทานพระ
 กัลปนา เชิงกุกุ
 คีลขาล มาสำเรจ
 ค้วยนายส่วย
 เลวส่วย หัวสี่ข
 นายงาน ข้าส่วย
 เกิดลูกชายหญิง
 เท้าโต ให้คงเปน
 ข้า(ส่วย) ให้ได้ฝ้าย
 แม่เป็นข้าส่วย
 จงสิ้นเชิง อย่า
 ให้ได้ฝ้ายพอ
 เชิงกุกุคีลขาลทาน
 พระกัลปนา ถ้า
 ไพรพลเมืองและไพร
 สักพัน มาสำเรจ
 ค้วยข้าส่วย
 เกิดลูกเท้าโต ให้คง
 เปนข้าส่วย ให้ได้
 ฝ้ายแม่ ถ้าเชิงกุกุ

๑. ขาน แปลว่าได้ แต่ที่ถูกควรเป็น ไต

ฉบับไทย

สำเร็จกันให้แจก
 ขึ้น ให้ได้ฝ่ายแม่
 สองส่วน ได้ฝ่าย
 พ่อส่วนหนึ่ง อย่าให้
 พระศาสนาทำมาฉกราย
 โดยพระราชโองการ
 ครีส์บังคับแก่พระ
 ศรีภูมิปรีชณาภิราช
 เสนาบดีศรีสาตักษณ
 ให้ทำพระตำราใหม่
 สมองพระตำราเกา
 [ให้ไว้] สำรับพระ
 ศาสนา ขวักถึปนา
 ห้าพันวิชาเคารพ (๑)
 โดยพระราชโองการ
 พระพุทธเจ้าอยู่หัว
 ขึ้นทูล ครีส์ไว้
 เป็นพระตำรา
 แลพระราชกำหนด
 โดยฎีกา
 แลพระราชโองการ
 ครีส์ออกมาไว้

ฉบับเขมร

สำเร็จกันให้แจก
 ขึ้นหยานฝ่ายแม่
 เพียรสรร ขานฝ่าย
 อภุกสวนมวย กุขีห
 ประสาสนาเถวี่อมาฉกราย
 โดยพระราชโองการ
 ครีส์สบังคับแก่พระ
 ศรีภูมิเปรีชณาภิราช
 เสนาบดีศรีสาตักษณ
 เหววี่อครยฉณมี
 โสณงครเคิมเนาะ
 โมกจิมทบปะ
 ศาสนาครายเทา
 กาลปาวสาเคารบ
 โดยพระราชโองการ
 ประพุทธเจาเนาถวง
 ขานทูลคิ ครีส์สโมก
 ชาปะคร
 ประราชโองการ
 พระราชกำหนด
 โดยฎีกา
 จวณโมกโมก

คำแปล

สำเร็จกัน ให้แจก
 ขึ้นให้ได้ฝ่ายแม่
 สองส่วน ได้ฝ่าย
 พ่อส่วนหนึ่ง อย่าให้
 พระศาสนาทำมาฉกราย
 โดยพระราชโองการ
 ตำรับบังคับพระ
 ศรีภูมิปรีชณาภิราช
 เสนาบดีศรีสาตักษณ
 ให้ทำตำรายุฉณะใหม่
 สมองตำราเคิมเนาะ
 ไว้สำหรับพระ
 ศาสนา ทรายเทา
 กัลปาวสาเคารบ
 โดยพระราชโองการ
 พระพุทธเจ้าอยู่หัว
 ขึ้นทูล ครีส์ไว้
 เป็นพระตำรา
 พระราชโองการ
 พระราชกำหนด
 โดยฎีกา
 ออกมาไว้

๑. เคารพ = เคารบ คือ ครอบ, ค้ำบ

ฉบับไทย	ฉบับเขมร	คำแปล
<p>เป็นพระทำนูน แลพระราชกำหนด แลถ้าชาวเชิงกุกุ คิลยาล ข้าไปรต คนทานฯพระ กัลปนา ไปสำเร็จ ด้วยข้าส่วย แล [มา] เกิดลูกเท่าใด ให้คงเป็นข้าส่วย แลถ้าข้าส่วย แลนายส่วยไปสำเร็จ ด้วย [กัน] ชาวเชิง กุกุคิลยาล ทาน พระกัลปนาเกิด ลูกเท่าใด ให้คงเป็น ข้าพระคิลยาล โดยพระราชกำหนด บันทูลไว้ แลไซ นายแวงให้มาเบิก เชิงกุกุคิลยาล ข้า ไปรตคนทาน ทาน พระกัลปนา แลมี</p>	<p>ชาปะทำนูน พระราชกำหนด นถาเชิงกุกุ คิลยาล ขยมไปรต อนักทาณปะ กาลปานาเทาสำเรจ ขยมส่วย เกิดบุตรเท่าใดฯ หคงขยมส่วย ถาขยม นายส่วยเทาสำเรจ ตยททกัณเชิง กุกุคิลยาลทาณ ปะกาลปานาเกิด บุตรเท่าใดหคงซา ขยมส่วยคิลยาล โดยปะราชกำหนด ยานทูลโมก เปริอ นายแวงหโมกเบิก กุกุคิลยาล ขยม ไปรตอนักทาณ ปะกาลปานานมาณ</p>	<p>เป็นพระธรรมนูน พระราชกำหนด และถ้าเชิงกุกุ คิลยาล ข้าไปรต คนทานพระ กัลปนา ไปสำเร็จ (ด้วย) ข้าส่วย เกิดลูกเท่าใด ฯ ให้คง (เป็น) ข้าส่วย ถ้าข้า (ส่วย) นายส่วย ไปสำเร็จ ด้วยกัน (กับ) เชิง กุกุคิลยาล ทาน พระกัลปนา เกิด ลูกเท่าใด ให้คงเป็น ข้าส่วยคิลยาล โดยพระราชกำหนด บันทูลไว้ (และ) ใช้ นายแวงให้มาเบิก (เชิง) กุกุคิลยาล ข้า ไปรตคนทาน พระกัลปนา แลมี</p>

ฉบับไทย

ฎีกาสำเริงมีขานชัย
นายสามจอมไว้
ท่วยตำราแลเพลา
พระ [ตำราแล] ขานชัย
เถียน แต่บุรพ

ฉบับเขมร

ตีกาสำเริงขานชัย
นายสามจอมโมก
คยททครันเเลลา
ปะครันขานชัย
เถียน นุบุรพ

คำแปล

ฎีกาสำเริง (มี) ขันชัย
นายสามจอมไว้
ท่วยตำราและเพลา
พระตำราและขันชัย
เถียน และบุรพ

(ยังมีต่อ)

ถนนราชดำเนิน พระนคร

โทรศัพท์ ๒๔๖๕๑, ๒๓,

อ.จ.ล.

สมุดและเครื่องเขียน สำหรับนักเรียน

คุณภาพดี ราคาถูก

จำหน่ายที่

ร้านสรรพสินค้า อ.จ.ล.

ถ้าจะซื้อเพื่อจำหน่าย เชิญติดต่อที่แผนกกระดาษ อาคาร ก. สี่แยกคอกวัว

จะได้ราคาพิเศษ